

مجموعه ابو الضربا

ماسوا شائبه سندن دلی تطهیرہ چالش
پرتو حکمت و عرفان ایله تنویرہ آتش

هر ماه عربی ابتدا سیله اون بشنده نشر اولنور فنون مجموعه سیدر

جزو ۴۵ [فی غره جادی الاولی سنه ۱۳۰۲] نسخه سی ۳ غروش

مؤاخذه [۱]

خیلی زماندن بری عادت حکمنه گیرمش ایسه ده هله صوک عصرده
فوق العاده بر صورتده انتشار ایشدر .

مؤاخذه لرا کثرت اوزره حسود رقیلر طرفندن اجرا اولنور . مثلاً
راسینک فاجعه لری تقلیدی ناقابل آثار مکمله دن اولدقلری حالده ینه کافه سی
دوچار مؤاخذه اولمشدر . چونکه رقبا ، راسینک احراز ایلدیگی شرف
وامتیازه بر درلو تحمل ایده مزلر ایدی .

فی الحقیقه بدایع نفیسه اربابی آثار بدیمه یی مؤاخذه ایده ییلیر . لکن
شوشرط ایله که مؤاخذه اولان ذات سیئات اخلاق اصحابندن اولسون .

برمؤاخذه لازم اولدینی قدر درایت و معلومات و بونگله برابر حسن
طبیعت صاحبی اولدقدن بشقه بی طرف و عادل بولغلی در . بویله صفات
مکمله یی جامع برمؤاخذه بولق ایسه جداً مشکدر .

زمانمزده اوروپاده مؤاخذه ک عادتاً باشلی باشنه بر صنعت حکمنی آلمشدر .

ایا مؤاخذلر نه یاییورلر ؟

اوروپاده بازار اشتہارہ چیقان اثرلری مؤاخذہ ایلہ مشغول اولیورلر .
دھا طوغریسی پاره قزاق ایچون مؤلفات مقبولہینی تریف والہ آلمغہ دگری
اولیان آثاری تقدیر ایدیورلر .

جزویت مسلکینی ترک ایلہ محررلکہ سلوک ایتیش اولان (غویو
دوفونتن) اڭ زیاده صاحب فضل وکال اولان ذواتہ تعرض ایدر ویکئی
چیقان ریاضیہ و حکمت طبیعیہ دائر مؤلفاتی اوقومقسرین مؤاخذہیہ
جرات ایدر ایدی . حتی برگون پولیس ناظری کنديسنی توقیف ایلہ استنطاق
ایتدیگی صرہده « نیچون بویلہ مذموم برصنعتلہ اشتغال ایدیورسک ؟ »
سؤالنی ایراد ایلدیگنده مرقوم : « نه بیایم ! مدار معیشتم آندن عبارتدر »
جوابنی ویرمش ایتیش .

کندیسندن صکرہ بووظیفہ ایلہ (فرہ رون) نامندہ ینہ برجزویت
قاجقینی مشغول اولمغہ باشلادی . بوشرا الحلفک یازدیغی بر مؤاخذہ نامہده
شو « سلطان محمد خان ثانی زمانندہ ایدی کہ عرب بلر اوروپایہ داخل
اولدیلر . » جملہ سنہ تصادفلہ حیرتده قالدیم . برجلہ قصیرہده نہ قدر خطایای
فاحشه ! جزوئی برمدت مکتبه دوام ایدنلرک جملہ سی بیلیرکہ عرب بلر ملوک
امویہ نك اوائل ظہورندہ و یدنجی عصر میلادیدہ اسپانیایی و براز صکرہ
فرانسہ نك برقمینی ضبط واستیلا ایتدیلرکہ بووقایعک جملہ سی سلطان محمد
تانیدن تقریباً یدی یوز سنہ مقدم وقوع بولمشدر .

سلطان مراد تانی نك اوغلی اولان محمد ثانی اسسہ عرب دگل ترک
ایدی . حتی اڭ اول اوروپایہ داخل اولان ترک حکمداری بیسلہ اوزات
دگل ایدی . چونکہ کندیسندن یوز سنہ اول سلطان اورخان بلغارستان
و ترحالہ و یونانستانک برقمینی استیلا ایتیش ایدی . [۱]

[۱] وولترده بورادہ خطا ایتمشدر . چونکہ دیدیکی برلری ضبط ایدن
خداوندکار مرحومدر . سلطان اورخان دگل .

گوریلورکے او مؤاخذہ افسدیلر راست گله اداره کلام و هج واقف اولدقلری بعض مسائلک مؤاخذہ سنه قیام ایدرلر ایش .
 بعض دفعه غزته لر رغبت عامه دن سسقوطه باشلادقلرینی ادراک ایدر ایتمز افکار عمومیه یی کندی طرفلرینه جلب ایچون بر مباحثه اچارلر .
 ینه بعضلری وارکے بر اثر نفیس ظهورینه انتظار ایدرلر . او یله بر اثر موقع انتشاره چیقار چیقماز هان آنی مؤاخذہ یولنده بر رساله نشر ایدرلر .
 دوچار مؤاخذہ اولان بر کتابلک مؤلفی نه رتبه معتبر ایسه مؤاخذہ ، یازدینی رساله یی اونسبتده زیاده ساتار .

هله ایکی ویا اوچ کشینک اورتیه بر بحث آتہ رق بعده گویا یکدیگرینه مقابله ایدرجه سنه بر طاقم رساله لر، کتابار و غزته لرده مقاله لر نشر ایتقلری و بو اثرلرنده علی الدوام افکار عمومیه نک حکمنه مراجعت ایتقلری نه قدر آچیق بر اثر ترویجدر . زوالی افکار عمومیه نلرکے آنلر کندی نامنه متعدد هذیانامه لر نشر یله جلب منفعت ایچون بر شرکت تشکیل ایتشلردر .
 (انشی)

§

مؤاخذات و مؤاخذین حقنده وولترک خلاصه افکاری بالاده کی افاداترکے گویا متوفی مزارندن قالقوب استانبوله گلمشده بعض مؤلفات اوزرینه مؤاخذاتده بولسان ارباب اغراضک سیمای حقیقیلرینی تصویر ایدیورمش ظن اولسور . احتمالکے مؤاخذلر بومقاله یی کندی اندازه لر یله اولجکلری کالای مخترع انواعندن قیاس یله وولتر لسانندن تصنیع اولندیغنه قائل اولسونلر . نه بآس وار . آنلر اقتضا ایدرسه هج بر صاحب اثرک لسانندن صادر اولمدق عبارلر تصنیع یله فکر (تنقید) کارانه لر یی اوزمین اوزرینه بسط و ایراد ایدرلر . بناء علیه بزماخذمنی مقاله نک بالاسنده ارائه ایلدک .
 وولتر عصرنده کی مؤاخذلرله بزم زمانمزده کی مؤاخذلرک مسکجه

فرقلری اولوب اولدیغنی ایسه وولترک افاداتیه بونلرک افعال روز مره لرینی مقایسه ایدنلر تعیین ایده بیلیرلر .

غالباً جودت پاشا حضرتلرینک بلاغتنامه لرنده گورمشمدم « شانه زلف سخندر اعتراض » یولنده یا زاده طبیعتلری و یاخود آخرک اثر طبعی اوله رق برمصراع وار ایدی . خاییده برتشبیهی حاوی اولمغه برابر ماهیت اعتراضی پک گوزل تصویر ایتمش برسوز اولمسندن خاطرده قالمش . بناء علیه اعتراض سوزک صاحبلرینی طارایوب نظام ویره جک برطراق حکمنده بولنور ایسه برآلت مشاطت گبی دائماً اربابی ایچون استعماله صلاحیتی منکر دگلدر . فقط شانه دنیلان آلت صاحبلری طرامغه بدل دمت دمت قویاروب یولمقده و یاخود نظام ویره جگم دیه طارانان باشه باتیرمقده قوللانیلیر ایسه احوالده لزومنه دگل مضرتنه حکم اولنور .

ایشته اعتراض دخی لفظه ، معنایه و بردرجهیه قدر فکره مصروف اوله بیلیر ایسه ده هیچ بروقت ماهیت اثرله برابر تعیین حقیقت ایچون قوللانیلان بو واسطه مؤثرک شخصنه تعلق ایتدیرلملی در . چونکه برصاحب اثره جاهل دیمکدن ایسه آنک اثرنده کی جهلی نزاھتکارانه برلسان میدانه قویق حصول مطلبه کفایت ایدر . یوق اعتراضدن مقصد بومفهومدن خارج و بزم آگلایه مدیغز اطواری ناطق ایسه آگا دیه جکمز یوقدر . ادب دائره سنده ومجرد عائد اولدینی فسه ومؤثرله برابر منتسبین ادب وعرفانه خدمت مقصدیه ایسه ایشته آنک برغونه سنی بوندن اون بش سنه اول اکرم پک افندیکنک ترجمه ایتمش اولدقاری برآره ینه بوندن اون سنه مقدم کمال پک افندی طرفندن یازیلان مؤاخذه نامه ده گوردیگمزدن یالکتر ترجمهیه عائد اولان قسمتی مثال اولمق اوزره مجموعه مزله اصحاب مطالعهیه عرض ایلدک :